

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/288/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8211200934
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2012:8211200934.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa Orange Slovensko, a. s., so sídlom Bratislava, Prievozská 6/A, IČO: 35 697 270, proti odporkyni V. A., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N., L. D. XXXX/XX, prechodne bytom Z., A. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Bratislava - Dúbravka, Ľ. Zúbka 2, právne zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Stropkov, Námestie SNP 7, o zaplatenie 618,33 eur s príslušenstvom, o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 20C/89/2012-174, zo dňa 21. 06. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok vo výroku, ktorým okresný súd uložil povinnosť odporkyni zaplatiť navrhovateľovi istinu vo výške 468,95 eur s príslušenstvom a trovy konania vo výške súdneho poplatku 28 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 117,11 eur na účet právnej zástupkyne, všetko v mesačných splátkach po 30 eur, vždy do 5. dňa v mesiaci na účet navrhovateľa, počnúc mesiacom august 2012 pod hrozbou straty výhody splátok, z r u š u j e a v tomto rozsahu vec vracia na ďalšie konanie.

Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom uložil prvostupňový súd odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 468,95 eur s príslušenstvom a zaviazal ju aj na náhradu trov konania. V časti o zaplatenie sumy 149,38 eur s príslušenstvom konanie zastavil.

V odôvodnení prvostupňový súd uviedol, že návrhu navrhovateľa vyhovel a uložil odporkyni povinnosť zaplatiť žalovanú istinu, ktorá predstavuje nezaplatené poskytnuté služby, a to hovorné za obdobie od 15. 07. 2009 do 15. 09. 2009 vo výške 286,39 eur s príslušenstvom a zároveň predstavuje zmluvnú pokutu vo výške 182,56 eur s príslušenstvom. Nestotožnil sa s právnym názorom vedľajšieho účastníka, že dohodnutie zmluvnej pokuty je neprijateľná zmluvná podmienka v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že odporkyňa sa zaviazala zotrvať po určitú dobu v zmluvnom vzťahu s navrhovateľom a navrhovateľ tým, že si odporkyňa neplnila svoje povinnosti, neprišiel len o sumu, ktorou poskytol odporkyni lacnejší mobilný telefón, ale aj o bližšie nešpecifikované plnenie, ktoré by odporkyňa poskytla za predpokladu zotrvania po dobu stanovenú v zmluvnom vzťahu. Okresný súd preto vyhodnotil, že dohodnutá zmluvná pokuta ako aj jej výška nespôsobuje nerovnováhu v zmluvných vzťahoch medzi účastníkmi konania. Uviedol, že odporkyňa ako účastníčka zmluvného vzťahu mala možnosť vybrať si, s akým zmluvným operátorom zmluvu uzavrie. Mala možnosť ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty, a to výberom akciového mobilného telefónu i paušálom, na ktorý sa zaviazala uhrádzať sumy mesačne. Vzájomné práva a povinnosti zo zmluvy sa preto okresnému súdu nejavia ako výrazne nepriaznivé alebo neprímerané pre niektorú zo strán, keďže odporkyňa získala akciový mobilný telefón za zníženú kúpnu cenu. Na druhej strane jej zostal záväzok využívať poskytnuté služby po dohodnutú dobu a dohodnutá výška zmluvnej pokuty mala zabezpečiť plnenie dohodnutých podmienok zo strany odporkyne, a to včas

a riadne uhrádzať faktúry, dodržať zmluvnú viazanosť a zároveň slúžiť aj ako náhrada škody v prípade nedodržania zmluvných podmienok, resp. ako kompenzácia za poskytnutú zľavu pri kúpe mobilného telefónu.

O náhrade trov konania okresný súd rozhodol s odkazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a navrhovateľovi ako úspešnému účastníkovi konania priznal náhradu trov konania. Zároveň umožnil odporkyni uvedený dlh ako aj náhradu trov konania uhrádzať v mesačných splátkach vo výške 30 eur s poukazom na jej osobné a majetkové pomery a minimálny mesačný príjem, keď odporkyňa je samoživiteľka maloletého dieťaťa.

Vzhľadom na čiastočné späťvzatie návrhu navrhovateľom, a to do výšky 149,38 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 149,38 eur od 27. 11. 2009 až do zaplatenia, v tejto časti konanie zastavil.

Proti tomuto rozsudku, a to konkrétne proti výroku, ktorým bola okresným súdom uložená odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 468,95 eur s príslušenstvom a trovy konania vo výške súdneho poplatku 28 eur a trovy právneho zastupovania vo výške 117,11 eur na účet právnej zástupkyne, všetko v mesačných splátkach po 30 eur vždy do 5. dňa v mesiaci na účet navrhovateľa, počnúc mesiacom august 2012 pod hrozbou straty výhody splátok, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie vedľajší účastník. Navrhol v tejto časti rozsudok zmeniť tak, aby odvolací súd žalobu navrhovateľa zamietol. Ako dôvod uviedol, že: „navrhovateľ počas konania prispôbil skutkový stav novej právnej kvalifikácii uvedomujúc si zákonnú prekážku podľa § 53a Občianskeho zákonníka, ktorú predstavujú najmä ním citované právoplatné rozsudky vo vzťahu k žalobcom formulovaným ustanoveniam o zmluvnej pokute v dodatkoch k zmluve o pripojení, ktoré sú postihnuté absolútnou neplatnosťou ako neprijateľné zmluvné podmienky.“ Podľa vedľajšieho účastníka okresný súd absolútne neprihliadal na ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ani na jeho právne významnú argumentáciu v podaní z 15. 06. 2012, pretože už pred rozhodnutím súdu vo veci samej poukázal na uvedené ustanovenie s tým, že ide o zákonnú prekážku priznať plnenie z takejto absolútne neplatnej zmluvnej podmienky. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti považoval napadnutý rozsudok okresného súdu za nezákonný.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie v medziach daného odvolania v zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 1, 2 O.s.p., napadnutý výrok rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil podľa § 221 ods. 2 O.s.p. na ďalšie konanie.

Výrok rozsudku, ktorý zostal odvolaním nenapadnutý, a ktorým bolo konanie čo do sumy 149,38 eur s príslušenstvom zastavené, je podľa § 206 ods. 2 O.s.p. nedotknutý.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Okresný súd vyvodil správne právne závery na základe dostatočne zisteného skutkového stavu len v rozsahu povinnosti odporkyne zaplatiť navrhovateľovi istinu, ktorá predstavuje nezaplatené poskytnuté služby, a to hovorné za obdobie od 15. 07. 2009 do 15. 09. 2009 vo výške 286,39 eur s príslušenstvom. V tejto časti okresný súd dostatočným spôsobom vykonal dokazovanie v danej veci, vypočul i samotnú odporkyňu, ktorá uznala pohľadávku, poukázala však na to, že je v zlej sociálnej situácii a požiadala o poskytnutie splátok. V uvedenom rozsahu preto súd nemal za sporné, že odporkyňa neplnila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania v rozsahu týkajúcom sa platenia za poskytnuté služby navrhovateľom. Keďže hovorné za obdobie, ktoré je vyššie špecifikované, nebolo zo strany odporkyne uhradené, je rozsudok v tejto časti vecne správny.

Odvolací súd sa však nestotožnil s právnym záverom okresného súdu o primeranosti zmluvnej podmienky v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka, a to v vzťahu k zmluvnej pokute, ktorá bola dohodnutá medzi účastníkmi konania dodatkom k zmluve č. A1746629 časť Následky neplnenia si zmluvných povinností, podľa ktorej sa kupujúci zaväzuje zaplatiť predávajúcemu zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eur. V prejednávanej veci je teda sporným predmetom odvolacieho konania návrh navrhovateľa vyplývajúci z dojednania o zmluvných pokutách obsiahnutého v štandardnej formulárovej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 13.04. 2008. Uvedené malo byť dôvodom k tomu, aby sa súdnej kontrole podrobilo aj zmluvné dojednanie týkajúce sa zmluvnej pokuty.

Novela Občianskeho zákonníka uskutočnená zákonom č. 150/2004 Z. z. s účinnosťou od 01. 04. 2004 zakotvila do nášho súkromného práva právnú úpravu spotrebiteľských zmlúv. Uvedenou novelou bola prebratá aj smernica rady č. 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej v texte len „Smernica“), čo je zrejmé z ustanovenia § 879g Občianskeho zákonníka.

Podľa článku 6 Smernice: „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobre viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

Odvolací súd preto konštatuje, že zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute obsiahnutej v dodatku o zmluve spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V spotrebiteľskej veci už pri samotnom uzatváraní zmluvy by nemal byť príslušný alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Táto skutočnosť už na prvý pohľad vyznieva v neprospech jedného účastníka zmluvy. V danej veci zmluvnú pokutu je potrebné považovať za neprimeranú sankciu tak z pohľadu jej výšky, ako aj z hľadiska času, kedy dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia sumy dôjde k ukončeniu zmluvy, napr. jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti s prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. V oboch týchto prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Je nutné ďalej konštatovať, že nebolo možné využiť ani moderačné právo vo vzťahu k výške takto určenej zmluvnej pokuty. Je to totiž sám navrhovateľ, ktorý svojou praxou potvrdzuje neefektívnosť moderovania zmluvných pokút, keď súdy vo viacerých prípadoch znížili zmluvné pokuty a navrhovateľ ich naďalej používa. Osobitné normy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré regulujú spotrebiteľské vzťahy majú prednosť pred všeobecnými ustanoveniami záväzkového práva v Občianskom zákonníku. Moderačné ustanovenie § 545a OZ reguluje aj nespotebiteľské vzťahy, pričom niet dôvodu nereflektovať na zásadu špeciálnej osobitnej normy a v danom prípade osobitnej normy určenej na ochranu spotrebiteľa. Vyjednaná zmluvná pokuta sa zároveň vzťahuje na rôznorodé porušenie povinností spotrebiteľa vyplývajúcich z uzatvoreného zmluvného vzťahu, čo nepochybne vyplýva z použitého slovného ustanovenia „najmä ale“ v čl. 2. v bode 2. v Dodatku k zmluve o pripojení. Takéto indikatívne označenie postihujúce rôzne porušenia povinností je neakceptovateľné. Nie každé porušenie povinností je rovnakej intenzity a významu. Je taktiež rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinností dôjde na začiatku zmluvného vzťahu alebo na jeho konci tak, ako je to uvedené vyššie. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže zostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinností uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške. Dojednanie o zmluvnej pokute sa nedá označiť za individuálne umožňujúce žalovanej, teda odporkyni, ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty a okruh povinností, na porušenie ktorých sa zmluvná pokuta mala vzťahovať. Obsah zmluvy bol dopredu daný a odporkyňa ju mohla prijať buď ako celok, alebo ako celok odmietnuť.

Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 4 písm. k) za neprijateľnú podmienku považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. S takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je spojená sankcia neplatnosti, čo je zrejmé z ust. § 53 ods. 5 OZ. Keďže ust. § 53 OZ nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti, išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Zmluvná pokuta za nezaplatenie splatnej ceny služieb, ktorá nezahŕňa intenzitu porušenia povinností, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Navyše podľa odvolacieho súdu nie je právne významné, či aj dôjde k porušeniu povinnosti zo strany spotrebiteľa, s ktorou je spájaná neprijateľná zmluvná podmienka, ale dôležité je, či objektívne zmluvná podmienka vyvoláva značný nepomer v právach a povinnostiach zúčastnených strán.

V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 18C/148/2011 - 55 zo dňa 14. 11. 2011, ktorý vo výroku svojho rozhodnutia vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvádzanej v dodatku k zmluve o pripojení pod bodom 2.5, keď v tomto smere postupoval v súlade s ust. § 153 ods. 3, 4 O. s. p.. Aj na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C 23/2010 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2Co 137/2010 bolo právoplatne rozhodnuté o určení neplatnosti dojednanej zmluvnej podmienky ako neprijateľnej podmienky. Ustanovenie § 53a ods. 1 OZ ukladá dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. V súlade s týmto zákonným ustanovením môže súd v rozsudku, ktorý sa týka sporu so spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách je neprijateľná.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, odvolací súd vzhľadom na nesprávne právne posúdenie okresného súdu vo vzťahu k neprijateľnej zmluvnej podmienke, bol nútený v tomto rozsahu vec zrušiť pre nesprávne právne posúdenie a vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Keďže odvolací súd zrušil výrok rozsudku vo veci samej, ktorým bola uložená odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 468,95 € s príslušenstvom, bol zrušený i súvisiaci výrok o náhrade trov konania.

K námietke vedľajšieho účastníka uvedenej v odvolaní týkajúcej sa „pretransformovania“ nároku na pôvodnú zmluvnú pokutu na náhradu škody, odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1 M Obdo V 19/2007, podľa ktorého: „zmenou žaloby nie je doplnenie iných skutočností odôvodňujúcich nárok aj podľa iných právnych ustanovení zákona, ani zmena právnej kvalifikácie pri nezmenenom petite a skutkovom základe. Išlo by len o iné právne posúdenie nároku“.

Ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a v novom rozhodnutí rozhodne i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

O veci senát krajského súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.